

Sygn. akt VI U 2178/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Milczarek

Protokolant – sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 19 stycznia 2017 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: S. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 6 lipca 2016 r., znak: (...)

w sprawie: S. C.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o emeryturę

- 1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu S. C. prawo do emerytury od dnia (...)r.,
- 2) stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na oryginale właściwy podpis.

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., odmówił S. C. prawa do emerytury, albowiem nie udowodnił on wymaganego okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Na dzień 1 stycznia 1999 r. organ rentowy przyjął ostatecznie staż sumaryczny 27 lat, 1miesiąc i 22 dni. Zakład nie żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony wnosząc o przyznanie mu prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W uzasadnieniu wskazał, iż pracował w warunkach szczególnych, jako betoniarz-zbrojarz w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. od dnia 1.09.1971 r. do 30.11.1987r. oraz w u A. K. w Przedsiębiorstwie (...) w K. od 1.07.1991 r. do 30.06.2014 r., również w tym samym charakterze.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniósł o jego oddalenie wskazując że ubezpieczony nie udokumentował 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Ubezpieczony S. C. urodzony dnia (...) do dnia 1 stycznia 1999 r. wykazał 27 lat, 1 miesiąc i 22 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Ubezpieczony jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego ale wniósł o przekazanie środków Na dochody budżetu państwa.

okoliczności bezsporne

Ubezpieczony S. C. zatrudnił się od 1.09.1971 r. w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) jako betoniarz-zbrojarz i przez dwa lata uczył się zawodu w ramach umowy z dnia 10.07.1971 r. o zatrudnieniu pracownika młodocianego w celu nauki zawodu betoniarza -zbrojarza. Nauka trwała dwa lata i od 1.09.1973 r. ubezpieczony zaczął regularną pracę jako betoniarz zbrojarz. Ubezpieczony pracował w tym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy do 30.11.1987 r. Wykonywał zbrojenie w zakładzie prefabrykacji i betonował następnie te zbrojenia a także pracował jako betoniarz - zbrojarz na różnych budowach prowadzonych przez to przedsiębiorstwo m.in. w I., K., R.. Ubezpieczony w ramach tego zatrudnienia pracował też na budowach zagranicznych w d. ZSRR w 1979 i 1980 roku i wykonywał tam też prace zbrojarza-betoniarza. W czasie całego zatrudnienia od 1.09.1973 r. do 30.11.1987 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy ubezpieczony pracował jako betoniarz-zbrojarz. Nie korzystał z urlopów bezpłatnych i nie chorował. W świadectwie pracy z dnia 30.11.1987 r. pracodawca wskazał, że w okresie od dnia 1.09.1971 r. do 30.11.1987 r. ubezpieczony pracował jako betoniarz-zbrojarz.

W Przedsiębiorstwie (...) w K. ubezpieczony zatrudnił się od 1.07.1991 r. i pracował tam również jako betoniarz-zbrojarz do 30.06.2014 r., cały czas jako zbrojarz i taką pracę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Ubezpieczony pracował na budowach w K., G. i w Cementowni w B., jako betoniarz-zbrojarz, przygotowywał zbrojenia i betonował je przy zbiornikach, ścianach oporowych i fundamentach. Ubezpieczony korzystał w trakcie tego zatrudnienia z urlopu bezpłatnego od 4.05.1992 r. do 19.07.1992 r. W świadectwie pracy wystawionym przez A. K. dnia 24.05.2016 r. wskazano, że ubezpieczony pracował od 1.07.1991 r. do 30.06.2014 r. jako zbrojarz. Pracodawca wystawił też ubezpieczonemu zaświadczenie o pracy w szczególnych warunkach na stanowisku zbrojarza.

Razem z ubezpieczonym w obu wymienionych wyżej zakładach pracy pracowali świadkowie Z. R. i S. R..

dowód: dokumenty w aktach osobowych ubezpieczonego z okresów pracy w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. i u A. K. w Przedsiębiorstwie (...) w K., zeznania świadków: Z. R. i S. R., zeznania ubezpieczonego – zapis A/V rozprawy k. 26 i 60, wniosek ubezpieczonego w aktach rentowych.

Ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę w dniu 3.06.2016 r.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy i aktach ZUS, których prawdziwości i wiarygodności strony w toku procesu nie kwestionowały, a także na podstawie zeznań świadków Z. R. i S. R. oraz samego ubezpieczonego, które okazały się jasne, logiczne, spójne i korelowały z pozostałym zebrany w sprawie materiałem dowodowym. Zeznania świadków i powoda znajdują przy tym pełne potwierdzenie w dokumentach pracowniczych ubezpieczonego z okresu pracy w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. i u A. K. w Przedsiębiorstwie (...) w K. przedłożonych w toku procesu, w tym zwłaszcza w świadectwach pracy i zaświadczeniu wystawionym przez A. K. o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych. Z materiału dowodowego wynika jednoznacznie, że ubezpieczony pracował w warunkach szczególnych, w pełnym wymiarze czasu pracy, jako betoniarz-zbrojarz w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. od dnia 1.09.1973 r.(od ukończenia nauki w zawodzie) do 30.11.1987r. oraz w u A. K. w Przedsiębiorstwie (...) w K. od 1.07.1991 r. do 31.12.1998 r.(z wyłączeniem okresu pobytu na urlopie bezpłatnym).

Świadkowie pracowali razem z powodem i opisali pracę powoda na podstawie własnych obserwacji, stąd też ich zeznania w pełni zasługiwały na wiarę, podobnie jak uzupełniające się z tymi zeznaniami zeznania ubezpieczonego, które Sąd też w tej sytuacji uznał za wiarygodne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Stosownie do treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.; powoływana dalej jako „ustawa”):

1. Ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

2. Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z art. 32 ustawy w związku z paragrafami 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) prawo do emerytury może nabyć mężczyzna który spełnia następujące przesłanki: ukończył 60 lat; posiada co najmniej 25 letni okres zatrudnienia (art. 27 pkt 2 ustawy), w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Zgodnie z § 2 ust 1 cytowanego rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (ust. 1). Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (ust. 2).

W niniejszej sprawie spornym dla przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy okazało się kwestionowane przez organ rentowy wykonywanie przez niego pracy w warunkach szczególnych w okresie kiedy ubezpieczony pracował w warunkach szczególnych, jako betoniarz-zbrojarz w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. od dnia 1.09.1973 r. do 30.11.1987r. oraz u A. K. w Przedsiębiorstwie (...) w K. od 1.07.1991 r. do 31.12.1998 r. (z wyłączeniem okresu przebywania na urlopie bezpłatnym).

Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, to m.in. stosownie do wykazu A działu V pozycji 4 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. –prace zbrojarskie i betoniarskie.

Jak słusznie zauważył Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 4 listopada 2008 r. (III AUa 3113/08, Lex nr 552003) „Świadectwo pracy w warunkach szczególnych wydane pracownikowi przez pracodawcę stanowi domniemanie i podstawę do przyjęcia, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych, o którym mowa w art. 32 ust. 2 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. W sytuacji, kiedy brak wymaganego świadectwa pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez pracodawcę, Sąd może prowadzić postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia, czy praca wykonywana przez stronę, była wykonywana w warunkach wymaganych przepisami rozporządzenia, czy ubezpieczony zajmował któreś ze stanowisk pracy wymienionych w załącznikach nr 1 lub 2 do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.” Takie też postępowanie należy prowadzić, kiedy organ rentowy zakwestionuje fakty wskazane w tego rodzaju świadectwie (por. wyrok SN z dnia 4 sierpnia 2009 r., I UK 77/09, Lex nr 558288). Przy ustalaniu długości wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze ZUS uwzględnia tylko te okresy, wskazane w świadectwie pracy, w których praca ta była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Natomiast w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie tych okresów także w oparciu o inne dowody (tak SN w orzeczeniu z dnia 21 września 1984 r., III UZP 48/84, LEX nr 14630). Przeprowadzenie innych dowodów przewidzianych na podstawie Kodeksu postępowania cywilnego

na okoliczność pracy w warunkach szczególnych dopuszczalne jest, gdy pracodawca wystawił świadectwo pracy a ZUS kwestionuje jego treść, jak i wówczas, gdy dokument ten nie może zostać sporządzony. Postępowanie przed sądem (na skutek odwołania od decyzji organu rentowego) nie podlega ograniczeniom dowodowym, co wynika wprost z art. 473 k.p.c., zatem każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, przy czym Sąd nie jest związany środkami dowodowymi dopuszczalnymi przed organami rentowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z 8 kwietnia 1999 r., II UKN 69/98, OSNP 2000/11/439).

Należy zauważyć, że w judykaturze Sądu Najwyższego podkreśla się jednolicie, iż przewidziane w art. 32 i 184 ustawy o emeryturach i rentach prawo do emerytury w niższym niż określony w art. 27 tej ustawy wieku emerytalnym jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarobkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Praca taka, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też wykonująca ją osoba ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Prawo to stanowi przywilej i odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 ustawy, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo (por. między innymi wyroki z dnia 22 lutego 2007 r., I UK 258/06, OSNP 2008/5-6/81; z dnia 17 września 2007 r., III UK 51/07, OSNP 2008/21-22/328; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 62/07, Lex nr 375653; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07, Lex nr 483283; z dnia 13 listopada 2008 r., II UK 88/08, niepublikowany; z dnia 5 maja 2009 r., I UK 4/09, Lex nr 509022). Podzielając takie rozumienie instytucji emerytury z art. 32 i 184 ustawy o emeryturach i rentach, należy stwierdzić, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy jednoznacznie przemawia za uznaniem, iż ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych, stale i w pełnym wymiarze czasu w rozmiarze przekraczającym wymagane przepisami prawa 15 lat.

Skoro więc ubezpieczony spełnił sporne pomiędzy stronami warunki wynikające z powołanych przepisów prawa (praca w warunkach szczególnych ponad wymagany okres 15 lat), to nie było przeszkód, aby przyznać mu prawo do emerytury począwszy od dnia(...)r., a więc od dnia spełnienia przez niego warunku osiągnięcia wymaganego wieku

Z uwagi na powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

W punkcie 2 wyroku stwierdzono, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Stosownie bowiem do art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji; organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego. Zgodnie z § 2 ust. 2 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów, okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. W myśl zaś § 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) środkiem dowodowym, stwierdzającym okresy zatrudnienia, są pisemne zaświadczenia zakładów pracy, wydane na podstawie posiadanych dokumentów, oraz legitymacje ubezpieczeniowe, a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia (ust. 1); jeżeli pracownik ubiega się o przyznanie emerytury lub renty z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury lub renty (ust. 4). Skoro więc w toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony nie przedstawił właściwych dokumentów wystawionych przez pracodawcę, a okresy pracy w warunkach szczególnych udowodnił także swoimi zeznaniami i zeznaniami świadków, to organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za wydanie błędnej decyzji odmawiającej prawa do emerytury, albowiem nie mógł przeprowadzić tych właśnie dowodów w trakcie prowadzonego przez siebie postępowania administracyjnego.

SSO Ewa Milczarek